

Stockholm den 15 maj 2017

Stockholms Stadsbyggnadskontor
Box 8314
104 20 Stockholm

Yttrande över detaljplan för fastigheten Antwerpen 2 m.fl., Södra Värtan, del av Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Ladugårdsgärdet, S-Dp 2015-08816

Planen syftar till att fortsätta omvandlingen av Södra Värtahamnen till varierad stadsbebyggelse som en del av Norra Djurgårdsstaden. Omvandlingen av Södra Värtan har redan pågått en tid. Redan på 1990-talet byggdes hotell Ariadne och det intilliggande kontorskomplexet i kvarteret Neapel närmast Värtapiren. Senare har även SVT:s byggnad i kv. Rotterdam och ett kontors- och affärshus i kv. Riga tillkommit. Sedan länge har de traditionella hamnverksamheterna i området upphört och stora delar är idag avröjda och används som parkeringsplatser.

Förslaget innebär att den större delen av området bebyggs med nya bostäder och kontor i en kvartersstruktur som liknar den traditionella bebyggelsen på malmarna. Bottenvåningarna i bostadskvarteren får butikslokaler. Skalan är relativt måttlig i bostadskvarteren. Gatorna utformas i första hand för fotgängare och cyklister. Föreningen Östermalm är positiv till denna inriktning av områdets utveckling.

Enligt planen kan 1900 nya bostäder och 125 000 m² yta för kontor och kommers tillkomma. Redan idag finns avsevärda ytor för kontor och kommersiella verksamheter. Föreningen Östermalm skulle därför gärna se en större andel bostäder i den tillkommande bebyggelsen för att få en bra balans mellan bostäder och verksamheter i området. Vi är medvetna om att det kan vara svårt med tanke på bullerstörningarna och att kontorshus behövs som skärmar mot bullret. Men det kvarter där "Pirhuset" föreslås ligga skulle mycket väl kunna utformas så att södra delen får bostäder i stället för kontor. Den norra delen skulle fortfarande kunna fungera som bullerskärm mot verksamheterna i Värtahamnen. Detsamma gäller för det sydöstligaste kvarteret i planen. Den västra delen skulle kunna få åtminstone ett visst antal bostäder i stället för kontor, även om det inte skulle kunna bli något större tillskott just där. Ny lagstiftning, där något högre buller vid bostäder kan komma att accepteras, kan dessutom ge bättre förutsättningar för fler bostäder.

Det mycket stora kontorshus som föreslås i det nordostligaste hörnet, det s.k. "Pirhuset", blir dessutom mycket dominerande. I dag är hotell Ariadne landmärke för denna del av hamnen, men kommer att skymmas av Pirhusets stora volym. Föreningen Östermalm är tveksam till husets storlek och utformning. Det harmonierar inte med övriga delars relativa småskalighet och inte heller med hotell Ariadne och den övriga befintliga bebyggelsen i kv. Neapel. Höjden gör att det sticker upp över stadslandskapet och kommer att synas från stora delar av staden. Vi anser sammanfattningsvis att det måste ges ett mindre massivt intryck och dessutom innehålla en viss andel bostäder.

Inom området finns kulturhistoriskt intressant bebyggelse som är viktig för områdets karaktär och identitet samt förståelsen av dess historia. En värdering har gjorts av Stadsmuseet. Grönklassade, dvs. särskilt värdefulla, är kv. Neapel 3 (hotell Ariadne med vidhängande postmodernistiska

FÖRENINGEN ÖSTERMALM

kontorskomplex), f. d. krogen Skeppet, kv. Bristol 2 (Smedjan) och stora delar av fabriks- och lagerbyggnaderna i kv. Bristol 1. Gulmarkerade, dvs. av positiv betydelse för stadsbilden, är en liten del av Bristol 1, kontors- och lagerbyggnaden i Narvik 1 samt det stora kontors- och lagerkomplexet i kv. Lybeck 2 på andra sidan Värtabangården.

Planförslaget föreslår bevarande av f. d. krogen Skeppet och Smedjan i kv. Bristol 1. Båda dessa hör till karaktärsbyggnaderna i området och är viktiga för att knyta an till hamnens äldre historia. Skeppet har en särskild plats i många stockholmares hjärtan som krog och nöjesetablissemang. Hotell Ariadne samt norra delen av kontorsbebyggelsen i kv. Neapel 3 föreslås bevaras som ett bra exempel på postmodern bebyggelse från senare tid, förutom den södra delen av västra huset som föreslås ersättas av bostäder. Detta motiveras med att den delen anses mindre värdefull och mindre genomarbetad än den östra delen, där hotell Ariadne ligger. Den norra delen förslås bevaras dels för att utgöra bullerskärm för bostäderna, dels för dess arkitektoniska helhetsuttryck mot Värtapiren. Föreningen Östermalm anser att förslaget innebär en rimlig avvägning mellan bevarandeintresset, som enligt vår mening inte är alltför starkt i detta fall, och behovet av nya bostäder.

Däremot motiveras inte flera andra av de rivningar som föreslås. Det gäller t. ex. övriga grönmärkta delar av kvarteret Bristol 1 som rivs för att bli en ny saluhall. Föreningen Östermalm kan dessutom konstatera att rivningen redan ägt rum, innan planen är antagen. Föreningen anser detta vara anmärkningsvärt. Nu är skadan redan skedd och tanken att bygga en saluhall på platsen är i och för sig god enligt vår mening. Men innan byggnaden revs borde det ha undersökts om inte den befintliga bebyggelsen kunde ha ingått som en del i en saluhall efter renovering och anpassning.

Övriga byggnader som föreslås rivas är gulmärkta. Kv. Narvik 1 och Lybeck 2 får bostadsbebyggelse, förutom den sydostligaste spetsen av Lybeck 2 som får kontor och butiker. Föreningen Östermalm anser inte att dessa byggnader på något sätt är omistliga och att det är mycket rimligt att de ersätts av bostäder, men vi saknar ändå ett resonemang kring avvägningen mellan kulturhistoria och andra ändamål. I södra delen av Narvik 1 finns ett parti av fasaden med en originell utformning. Denna lilla fasaddel ger karaktär och mening som förmedlare av platsens äldre historia och skulle kunna bevaras och integreras i den nya bebyggelsen. En liten arkitektonisk detalj. Markanvisning är inte gjord ännu, så chansen finns!

Området struktureras storskaligt av kajerna och bangården. Den senare är idag en barriär mellan Södra Värtan och bebyggelsen på Gärdet. När olje- och containerhantering försvinner från Frihamnen och Loudden 2020 kan spåren tas bort. Som ett fortsatt strukturerande element föreslås en boulevard där Södra Hamnvägen och bangården i dag finns. Detta är enligt vår uppfattning helt i enlighet med gammal god Stockholmstradition där banor som strukturerande element ersätts av alléator, t. ex. Katarina Bangata. Barriäreffekten försvinner inte helt p. g. a. nivåskillnaden till Gärdesbebyggelsen men kopplingen till Gärdet blir ändå bättre, vilket är mycket positivt.

Marianne Rietz
Ordförande

Mats Perner
Planansvarig